

YU ISSN 0350-6452

6

ЛИКОВНА УМЕТНОСТ

6

ЛИКОВНА УМЕТНОСТ

ЛИКОВНА УМЕТНОСТ

Год. IV бр. 6 1979

СПИСАНИЕ НА ДРУШТВОТО НА ИСТОРИЧАРИТЕ НА УМЕТНОСТА
ОД СРМ, СКОПЈЕ

Редакциски одбор:

Проф. Димче Коцо
Д-р. Константин Петров
Д-р. Коста Балабанов
Д-р Блага Алексова
Д-р Петар Миљковиќ—Пепек
Д-р Борис Петковски
Антоние Николовски
Љубица Дамјановска
Загорка Расолкоска—Николовска

Одговорен уредник
Антоние Николовски

Техн. уредник
Д-р Коста Балабанов

Јазична редакција
Евтим Манев

Коректор
Спиро Ристиќ

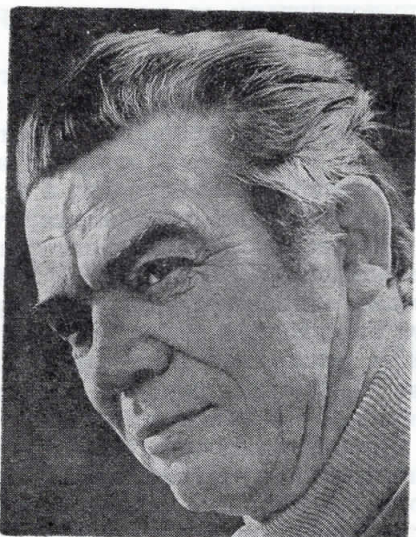
Зборникот се печати со средства на Републичката заедница за култура
и Друштвото на историчарите на уметноста од СРМ

Адреса: Музеи на Македонија

Печати Граф. завод „Гоце Делчев“, Скопје, Тираж 1 000 примероци

СО Д Р Ж И Н А

	стр.
1. Проф. д-р Константин Петров, Кон отворање на прашањето за соодносот меѓу светителските култови и уметничкото влијание кај спомениците во регионот на Јужен Балкан — — — — —	3
2. Соња Абаџева Димитрова, Македонското современо сликарство во шестата деценија — — — — —	13
3. Велимир Величковски, Новооткриени документи за вајарот Ефтим Андонов од Куманово — — — — —	33
4. Велимир Величковски, II Две платна од Апостол Христов-Фрчкоски	37
5. Љ. Дамјановска, „Нерешки мајстори“ — — — — —	41
6. Ирина Субовиќ, Борис Петковски „Откривања“ — — — — —	43
7. Алексоска Захаринка, Хронологија на настани од областа на Македонските современи ликовни и применети уметности (Јануари 1978 — септември 1979) — — — — —	47

ЗДРАВКО БЛАЖИЌ

Неодамна, на 14 септември 1979 г. по кратко и тешко боледување, умре сликарот и конзерватор Здравко Блажиќ, еден од најистакнатите југословенски конзерватори и еден од првите современи заштитници и истражувачи на уметничкото минато во СР Македонија.

Блажиќ е роден во Стари Бечеј во 1917 г. Кога, како шеснаесетгодишник, дошол од родното место во Белград, во 1933 г., љубопитен и надарен, се обратил во Синодското училиште за византиска иконографија во манастирот Раковица. Стариот учител, Пимен Максимиќ Софранов, поклоник на руските иконописци од XV в., се трудел на своите ученици да им го пренесе своето богато техничко знаење, со што ги подготвил што подобро за живописци. По завршувањето на училиштето, во 1936 г., Блажиќ е избран да служи во Црквениот музеј во Скопје. Тогаш, обиколувајќи ги нашите цркви и манастири и одушевен од иконописното и ѕидното сликарство во нив, се опре-

делува за нивната заштита, како за конзервација, така и за собирање позначајни црквени експонати во еден музеј.

Како сликар, Блажиќ е мошне разновиден: копира фрески и икони, слика портрети, мртви природи и пејзажи во акварел, темпера и масло. Уште тогаш, според упатствата на професорот С. Радојчиќ, собира икони по запуштените цркви и манастири, откривајќи некои кои, потоа, ќе станат прочуени во историјата на византиската уметност. Со помошта и советите на сликарот Петар Бибиќ, пристапува и кон нивно чистење и конзервирање. Уште тогаш почнува сериозно да се занимава со сликарство. Од иконостасот живее, а со пејзажите и мртвите природи си причинува задоволство себеси и на пријателите. Македонските предели и нивното поднебје, сликани пастуозно и со темни тонови, се претставувани со знаењата црпиени од импресионистичкото искуство.

При крајот на војната се вклучува во редовите на Народно-ослободителната војна. Кон крајот на 1944 г. заедно со некои свои колеги, работи во Прилеп на организирање на Друштвото на ликовните уметници на Македонија, а потоа и на организирање на Уметничкото училиште. Од 1945 г. повторно е во Музејот, а веднаш потоа, од 1946 г., продолжуваат неговите студии на Академијата за ликовни уметности во Прага, на отсекот за конзервација и сликарски техники кај познатиот професор Бохуслав Слански. Но во 1948 г., поради тогашните политички настани, неговите студии прекинуваат и тој се враќа во земјата, каде што станува прв човек, способен да прифати тешки и одговорни задачи и грижа над културното наследство. Со него, всушност, кај нас во Македонија почнува конзерваторската служба, што во наредната деценија на шеесеттите години ќе даде извонредни резултати. Во овој период, колку што беше вработен во Заводот за заштитата на спомениците на културата на СР Македонија, тој откри и заштити многубројни подвижни и неподвижни споменици, дотогаш непознати на науката. Имено, тоа беа години на најзначајни откритија кај нас, кои денес имаат посебно место во секоја антологија на средновековната уметност на Европа. А најголемата заслуга на Блажиќ е дека како конзерватор и заштитник на уметничкото благо на Македонија и цела Југославија, и практично, и теоретски, ги положи темелите на современата конзервација и истовремено создаде нов млад кадар, кој натаму, користејќи ги неговите искуства, денес прави напори за нови сознанија и усовршување во натамошниот развој на конзерваторската служба кај нас.

Затоа денес, името и ликот на Здравко Блажиќ ќе остане кај нас, неговите следбеници, во вечно сеќавање, оддавајќи му посебна почит за неговото несебично залагање и во пренесувањето на конзерваторското искуство на младиот кадар, што тој повеќе години го создаваше.

СПАСЕ СПИРОВСКИ, конзерв. советник

